स्थानीय राजपत्र

परशुराम नगरपालिकाबाट प्रकाशित

खण्डः १ संख्याः २१ मितिः २०७५/०६/१४

जोगबुडा, डडेल्धुरा, सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

भाग २

स्थानीय सरकार

टोल विकास संस्था गठन तथा संचालन कार्यविधि २०७५

१. भुमिका

सामुदायिक प्रयासमा टोलको सस्थागत , सामाजिक तथा आर्थिक विकास ,स्थानीयस्तरमा सुशासन प्रवर्द्धन गर्न नगरपालिकाका सहरी तथा ग्रामिण बस्तीहरुमा निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र रहेका सबै घरधुरी सदस्य रहने गरी स्थानीय स्तरमा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा (१२) (२) क (२) अनुसार वडा समितिको मातहत तथा सहयोगीको रुपमा रहने गरी गठन गरिने टोल विकास सस्था र सो सस्थाको

कामलाई व्यवस्थित गर्न परशुराम नगरपालिकाको प्रशाशकिय कार्यविधि (नियमित गर्ने) नियमावलि २०७५ को नियम ३ बमेजिम यो कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

२ .उद्देश्य

टोल विकास सस्था गठन गर्नुका मुख्य उद्देश्यहरु निम्नानुसार छन :

१ .टोल ,बस्तीस्तरमा बिभिन्न निकायहरुबाट प्रवाह हुने सेवामा टोलबासीको पहुँच अभिबृद्धि गर्ने ।

२ .टोल बस्तीस्तरमा समानता ,समताको भावना जागृत गराउने , आपसी सदभाव ,समझदारी ,समन्वय र मेलमिलाप कायम गराउने ।

४ .आर्थिक ,सामाजिक सवालमा सबै टोलबासीहरुलाई निर्णय प्रक्रियामा समान अवसर र अधिकार प्रदान गर्ने ।

५ . टोलको सामाजिक कार्यमा पारदर्शिता कायम गरी सुशासनलाई बढावा दिने।

६ .बस्ती टोलस्तरमा सबै सस्थाहरुको प्रवेशद्धारको रुपमा टोल विकास सस्थालाई विकास गर्दै विभिन्न निकायहरुबाट सञ्चालन हुने विकास कार्यमा सहयोग गर्ने ।

७ .टोल विकास सस्थालाई वडाभन्दा तल्लो एकाइको रुपमा विकास गरी सहभागितात्मक योजना तर्जुमा ,अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रियामा सहभागी गराउने ।

८ .टोलका सदस्यहरुमा गरिबीलाई निश्चित आधारमा वर्गीकरण गरी तिनीहरुको अभिलेख तयार गर्ने ।

९ .टोलको समग्र विकासका लागि कार्यक्रमहरु तयार गर्ने ।

१० .वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री नगर घोषणा गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।

३ .गठन

टोल विकास सस्थाको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. नगरपालिका क्षेत्र नगरोन्मुख बस्तिहरुको निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्रका टोल तहमा रहेका घरपरिवारका सदस्यहरुबाट टोल विकास सस्थाको गठन गरिनेछ ।

२ .पहिलो पटकका लागि टोल विकास सस्थाको व्यापक भेलाबाट टोल विकास सस्थाको कामलाई व्यवस्थित गर्न अध्यक्ष ,उपाध्यक्ष , सचिव र सदस्यहरु रहेको ,कोषाध्यक्ष११ सदस्यिय समाबेसि प्रकारको एक टोल विकास सस्था गठन हुनेछ । तर दोस्रो पटकको हकमा यस्तो कार्य समिति साधारण सभाको सर्वसम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट पुर्नगठन हुनेछ । टोल विकास कार्य समितिको अवधि २ बर्षको हुनेछ । कार्य समितिमा अध्यक्ष सचिव वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक जना अनिवार्य रुपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

टोल विकास सस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरधुरीलाई एक घर एक सदस्यको रुपमा समेट्नुपर्दछ । सो सम्भव नभए कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास सस्था गठन गरिनेछ ।

३. टोल विकास सस्थामा सहभागी भएका सदस्यहरु मध्ये कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला आवद्ध गराउनु पर्नेछ ।

४. समन्वय र मेलमिलाप कायम गराउंदै सामाजिक ऐक्यवद्धता कायम गर्ने।

४ .दर्ता/सूचिकृत

टोल विकास सस्थाको दर्ता/सूचिकृत देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. टोल विकास सस्थाको वैठकमा सर्वसम्मत निर्णय गराई सम्बन्धित नगरपालिकाको वडा कार्यालयमा दर्ता/सूचीकृत गर्नुपर्नेछ । टोल विकास सस्थाबाट निर्णय गरी दर्ताका लागि निवेदन पेश गरेमा सम्बन्धित वडा कार्यालयले टोल विकास सस्था दर्ता गरि दर्ता प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

२. टोल विकास सस्थाले यस कार्यविधि बमोजिमका उद्देश्य विपरीत कुनै काम गरेमा वा प्रचलित कानूनले गर्न नपाउने कार्य गरेमा वडा कार्यालयको सिफारिस नगरपालिकाले टोल विकास सस्थाको दर्ता खारेज गर्न सक्नेछ । दर्ता खारेज भएपछी सो स्थानमा नयाँ टोल विकास सस्था गठन हुनेछ ।

५. टोल विकास सस्थाको काम

टोल विकास सस्थाले आफ्नो टोल क्षेत्रको समग्र विकास र सदस्यहरुको हितका लागि देहायका कार्याहरु गर्ने ।

१. टोलमा रहेको बिभिन्न विभेदकारि भावना हटाई सबै सदस्यहरुलाई निर्णय प्रक्रिया र स्रोतमा समान अधिकार प्रदान गर्ने ।

२. बिभिन्न सरकारी एवं गैर सरकारी निकायहरु संग सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गरी टोलको विकासको लागि सहजीकरण गर्ने ।

३. टोलमा उद्यम विकाससंग सम्बन्धित योजनाहरु संचालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।

४. टोलमा सडक ढल लगायतका पूर्वाधारमा नगरपालिका वडा कार्यालयको सहमतिमा सस्थाको निर्णयानुसार सेवा शुल्क लिने ।

५. टोलको विकासका लागि बिभिन्न स्रोतबाट प्राप्त स्रोतको उच्चतम् सदुपयोग गर्ने ।

६. टोलको सामुहिक समस्या पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा टोल विकास योजना तर्जुमा गर्ने ।

७. एच.आइ.भी./एड्स, अन्धविश्वास, छाउपडी प्रथा, बाल विवाह, वहु विवाह अपाङगता जस्ता सामजिक समस्याको पहिचान गरी सुधारका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने।

८. टोलको आर्थिक तथा सामाजिक तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्न सूचना अभिलेख राख्ने ।

९. सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्दा प्राथमिकताको आधारमा आयोजनाहरुको पहिचान गरी वडामा सिफारिस गर्ने ।

१०. टोलमा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुबाट प्राप्त योजनाहरुको अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।

११. टोलमा बिभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी सस्था मार्फत प्राप्त हुने कार्यक्रमहरु टोल विकास सस्था मार्फत संचालन हुने वातावरण सिर्जना गर्ने ।

१२. आफ्नो वडा तथा टोललाई वातावरणमैत्री तथा वालमैत्री बनाउने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,

१३. टोलमा भवन निर्माण मापदण्ड, सामाजिक सुरक्षा भत्ता आदी सामाजिक सरोकारका विषयमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।

१४. टोलमा रहेका सार्वजनिक, पर्ति, एलानी आदी जग्गाको संरक्षणमा नगरपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

१५. नगरपालिकाको राजश्व परिचालनका लागि सहयोग प्रदान गर्ने

१६. सस्थामा प्राप्त रकमको सस्थाको नीति बमोजिम रकम खर्च गर्ने, लेखा राख्ने र लेखापरिक्षण गराउने,

१७. नगरपालिकासंग भएको समझदारी अनुसारका अन्य कार्यहरु

१८. दैविक प्राकृतिक प्रकोपमा परेकालाइ उद्दार गर्ने ।

१९. टोलमा रहेका धार्मिक स्थल मठ मन्दिरको सरक्षण सम्बर्धन तथा जगेर्ना गर्ने ।

२०. समुदायमा रहेका चालचलन रितिरिवाजको सरक्षण सम्बर्धन तथा जगेर्ना गर्ने ।

२१. ज्येष्ठ नागरिकको अदर सम्मान विद्यार्थिहरुको पढ्ने वातावरण तय गर्ने अर्थिक विकासका कार्यक्रम सचालन गर्ने

२२. युवा मैत्रि वाताबरण सिर्जना गरि युवा दुर्व्यसनि मुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने ।

२३. वन वातावरण संरक्षण वृक्षारोपण सरसफाइ गर्ने ।

२४. वचत संकलन गर्ने ।

५. टोल विकास सस्थाको कार्य सस्थाको वैठक

टोल विकास सस्था को कार्य समितको वैठक व्यवस्थापन देहाय वमोजिम हुनेछ :

१. टोल विकास सस्थाका सदस्यहरुको हित, सहयोग एवं समन्वयका लागि टोल विकास सस्थाको कार्य सस्थाको वैठक महिनामा कम्तिमा १ पटकमा नघट्ने गरी बस्नेछ ।

२. सस्थाको वैठकमा सामाजिक परिचालक, नगरपालिकाका प्रतिनिधिहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरुलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

३. सचिवले सस्थाको वैठकको निर्णयहरु वैठक पुस्तिकामा लेखि प्रमाणित गराउनु पर्नेछ ।

७.टोल विकास सस्थाका कार्य सस्थाको पदाधिकारीहरुको काम ,कर्तव्य र अधिकार

टोल विकास सस्थाका कार्य सस्थाको पदाधिकारीहरुको काम ,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) सस्थाको नियमित वैठक बोलाउने, वैठकका लागि मिति, समय र स्थान तोक्ने ।

२) वैठकको अध्यक्षता गरी वैठक संचालन गर्ने ।

३) वैठकमा अनुशासनको पालना गर्न लगाउने र छलफलका विषयहरु टिपोट गर्ने वा गर्ने लागाउने ।

४) छलफल हुंदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गर्ने ।

५) निर्णयहरु लागु गर्ने र गर्न लगाउने ।

६) विकासको कार्यमा सबैलाई समेटेर नेतृत्व प्रदान गर्ने ।

७) सस्थाले आर्जन/प्राप्त गरेको नगद वा जिन्सी सामानको सुरक्षाको प्रबन्ध मिलाउने ।

८) विशेष वैठकको आवश्यकता परेमा विधान बमोजिम वैठक बोलाउने ।

९) कार्यविधि बमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने ।

ख सस्थाको सचिवको काम ,कर्तव्य र अधिकार :

१ अध्यक्षको आदेशानुसार वैठक बोलाउने ।

२ एकतिहाइ सदस्यहरुले विशेष वैठकका लागि लिखित माग गरेमा विधान बमोजिम वैठक बोलाउने ।

३ छलफलका प्रस्तावहरु संकलन गरी वैठकमा पेश गर्ने र बैठकको निर्णय लेखि निर्णय प्रमाणित गराउने ।

४ सस्थाको क्रियाकलापको बारेमा सदस्यलाई जानकारी गराउने ।

५ तोकिएका अन्य कार्य गर्ने ।

ग सस्थाका कोषाध्यक्षको काम ,कर्तव्य र अधिकार :

१ सस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण तयार गर्ने ।

२ खर्चको लेखापरिक्षण गराउने ।

३ वैंकमा खाता संचालन गर्दा संयुक्त रुपमा खाता संचालन गर्ने ।

४ सस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मा लिई सुरक्षा गर्ने ।

घ सस्थाका सदस्यहरुको काम,कर्तव्य र अधिकारः

१ नगरपालिकासँग भएको साझेदारी पत्रमा उल्लेखित शर्तअनुसार गर्नुपर्ने कामहरु गर्ने ।

२ सस्थाको हिसाब-किताब जाँच गर्ने ।

३ सस्थाका पदाधिकारीहरुले गरेका कामको मूल्यांकन नियमित रुपमा गर्ने ।

४ आवश्यकता अनुसार सस्था संचालनका लागि नीति ,नियमहरु बनाउने र सो नियमहरु पालना भए नभएको हेर्ने ।

५ आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष ,सचिव ,कोषाध्यक्षहरुलाई सघाउने ।

६ तोकिएको अन्य कार्यहरु गर्ने ।

८ .आर्थिक व्यवस्थापन

सस्थाको आम्दानी ,खर्च ,नाफा ,लेखा ,लेखा परिक्षण लगायत आर्थिक व्यवस्थापन देहाय बमोजिम हुनेछ :

क (टोल विकास सस्थाको आम्दानी

१) विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरु, बिभिन्न सामुदायिक सस्था तथा व्यक्तिहरुबाट प्राप्त हुने सहायता र अनुदान ।

२) टोल विकास सस्थाले आयमूलक कार्यहरु सञ्चालन गरी प्राप्त हुने आम्दानी ।

३) सस्थाको विकास निर्माणका लागि टोल विकास कोषको रुपमा टोल विकास सस्थाको आम्दानीको निश्चित प्रतिशत सस्थाको निर्णयानुसार छुट्याउने रकम ।

४) सस्थाले अन्य स्रोतबाट जम्मा गरेको रकम ।

ख (खर्च

१) सस्थाको विकास निर्माणका लागि टोल विकास कोषको रकम सस्थाको निर्णयानुसार खर्च हुनेछ ।

२) सस्था संचालन, व्यवस्थापन र लेखापरीक्षणका लागि गर्नुपर्ने खर्चहरु टोल विकास सस्थाको नीति बमोजिम खर्च हुनेछ ।

ग (नाफा

१) टोल विकास सस्थाले आर्जन गरेको आम्दानी खर्च कटाई बाँकी रहेको रकम सस्थाको नाफा मानिनेछ ।

२) नाफा सस्थाको निर्णयानुसार टोलको विकासका लागि खर्च गरिनेछ ।

घ (लेखा संस्थाको लेखा देहाय बमोजिम हुनेछ :

१) आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले पनि सस्थाको आम्दानी खर्चको लेखापरिक्षण गर्न सक्नेछ ।

२) सस्थाले आफ्नो वार्षिक लेखापरिक्षणको प्रतिवेदन सम्बन्धित वडा कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

९ .विविध

क यो कार्यविधि प्रचलित नेपालको ऐन ,नियमहरुसंग बाझिएमा बाझिएका बुंदाहरु स्वत :खारेज हुनेछन् ।

ख यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्चन आएमा सोको नगर कार्यपालिकाको नियमानुसार फुकाइनेछ ।

प्रमाणिकरण मिति : २०७५/६/१२

आज्ञाले
ईश्वरलाल शाक्य
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत